

**AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM SZIMFONIKUS ZENEKARÁTÓL
A SZENT ISTVÁN FILHARMONIKUSOKIG
RAPSZODIKUS BESZÁMOLÓK ÉS KONCERTFILMEK
(1954-2024)**

ZENEAKADÉMIA, 2024. IX. 28.

- A zene olthatatlan szeretete;
- Klasszikus remekművek és kortárs újdonságok bemutatása;
  - Együttműzsikálás nagy karmesterekkel és szólistákkal;
- A klasszikus zene megszerettetése a fiatalokkal (Pastoral, Felfedezőúton)
- Hűség a Zenekarhoz: Záborszky Kálmán: (1961–, Ménesi Gergely 1983–, Horváth Gábor 1989–) karmesterek, barátok, akadémikusok:
Záborszky Kálmán az **MMA** rendes tagja, Ménesi Gergely és Horváth Gábor a Liszt Ferenc Zeneakadémia (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem) tanára.

A 2024. IX. 28-i JUBILEUMI KONCERT MŰSORA ÉS SZEREPLŐI¹:

Erkel Ferenc (1810–1893): Magyar himnusz (B-dúrban közös énekléssel)

Vezényel: Horváth Gábor

Mosonyi Mihály (1815–1780): Ünnepi zene

vezényel: Ménesi Gergely

Liszt Ferenc (1811–1886): Tasso – Panasz és diadal (S. 96)

Vezényel: Horváth Gábor

Bartók Béla (1881–1945): Tánc-szvit zenekarra (BB 86)

Vezényel: Ménesi Gergely

A Budavári Te Deum előadói a 2024. IX. 28-i koncerten készült

Kodály Zoltán (1882–1967): Budavári Te Deum közreműködői:

Váradi Zita (szoprán), Megyesi Schwartz Lúcia (alt), Szappanos Tibor (tenor),

Kovács István (basszus)

Szent István Király Oratóriumkórus (karigazgató: Záborszky Kálmán)

Vezényel: Záborszky Kálmán

A Nemzeti Színház igazgatója, Bartay András 1844. március 3-án, a *Regelő Pesti Divatlap* hasábjain hirdetett pályázatot eredeti színmű, magyar opera és himnusz komponálására. A zsűri utóbbinál egyhangúlag Erkel Ferencnek ítélte az első helyet, de amint az 1901-es egységes magyar himnuszról szóló törvényjavaslatban is szerepelt, Kölcsey és Erkel művét „a magyar néplélek

---

¹ A Szent István Filharmonikusok 2024/25. évadját tartalmazó műsorfüzet (részlet).

avatta fel a magyar nemzet fohászává”. E nemzeti igények hívták életre Jubileumi koncertünk valamennyi művét. Liszt szimfonikus költeménye, az 1954-ben szerzett *Tasso* még egyetemes témát dolgoz fel: az emberfeletti nehézségekkel küzdő hős megdicsőüléséről és a műveiben tovább élő művésztől mesél, de pártfogoltja, Mosonyi Mihály 1860-ban már a nemzeti hangot keresi zenekari program-költeményében. A magyart búsulásában és vigalmában jeleníti meg, és mintegy himnuszként csendül fel a mű végén Egressy *Szózata*. A magyar zene kérdése közel hetven évvel később Bartók Bélát és Kodály Zoltánt is foglalkoztatta. A Pest, Buda és Óbuda egyesítésének ötvenedik évfordulójára rendelt *Táncszvit* e szellemben fogant 1923-ban Trianon után, de Bartók a kelet-európai népzene egybefűzésével már legfontosabb eszméjét, a népek testvérré válását hirdeti. Kodály visszatekint, összegez. *Budavári Te Deuma* Buda töröktől való visszafoglalásának 250. évfordulójára született: a magyarság tragédiáiról és diadalairól énekel. Egyesíti a múltat és jelent, zenei eszköztára a romantikus gesztusoktól a népzenei elemekig terjed: monumentális hálaének.

Kedves Közönségünk!²

Különösen meghatódva köszöntöm Önöket a 70 éves Szent István Filharmonikusok jubileumi évadában, amely megidézi Záborszky József lánglelkű zenepedagógus szellemét. Alapítónk 1954. szeptemberében, az akkori nevén I. István Gimnázium 16 amatőr diákjából állította össze azt az együttest, amely mára egyedülálló nemzeti értéket képviselő, állami fenntartású zenekarként várja tárt karokkal szeretett közönségét.

Hetven évvel ezelőtt a közös zenélés szándékán kívül semmi sem állt rendelkezésre, a kottaállványok Feri bácsi, a technika tanár műhelyében készültek diákok közreműködésével, a kottákat Záborszky József kézzel írta, szólamonként egyet, amit a fiatalok szintén kézzel másoltak le. A „még csak vonósokból álló csapat” első nyilvános fellépésére 1954. november 7-én került sor. Alapítónk ezután nyaranta zenei táborokat szervezett, amely szilárdan összetartó muzsikusi közösséget kovácsolt. Két év múlva 80 főre növekedett a zenekar létszáma, így 1958-tól már éves bérletsorozattal mutatkozott be a Zeneakadémián. A magas színvonalú produkcióknak köszönhetően a karmester-óriás, Ferencsik János is felfigyelt az együttesre, aki 1965-től élete végéig vendégkarmesterként kapcsolódott be a zenekar életébe. A tudatos építkezés olyan neves művészeket vonzott a társulathoz, mint Kovács Dénes

---

² A Szent István Filharmonikusok 2024/25. évadját tartalmazó műsorfüzet köszöntője.

hegedűművész, aki nagyban hozzájárult a szakmai fejlődéshez, illetve meghatározó karmestereket, mint Antal Mátyás, Jurij Simonov, Kobayashi Ken-ichiro, Kocsis Zoltán, Kórodi András, Medveczky Ádám, Vashegyi György, Vásáry Tamás – hogy csak néhány nevet emeljünk ki.

Napjainkra a Szent István Zenei Műhelyben a világon egyedülálló módon fonódik össze egy köznevelési intézmény, a Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola pedagógiai programja, a Szent István Zenei Műhely tehetséggondozó tevékenysége és egy hivatásos szimfonikus zenekar mindennapi munkája, hidat teremtve az iskolapad és a professzionális zenész pálya között. Záborszky József örökségét jómagam, valamint az Iskola jelenlegi igazgatója, Makovecz Pál viszzük tovább. A Szent István Filharmonikusok gyökereit megőrizte, mindenki számára nyilvánvaló identitása a művészettel való nevelés. Eredményes zenekarépítő, zenekari képzést nyújtó programja mellett példamutató a felnövekvő generációk kulturális edukációja a Pastorale családi programsorozaton és a Felfedezőúton ifjúsági sorozaton keresztül.

Hisszük, hogy Alapítónk is büszke lenne az évadindító két jubileumi hangversenyre: a Szent István Filharmonikusok mellett a Szent István Zenei Műhely tizenkét együttese, énekesek és hangszeres muzikusok lépnek pódiumra generációkon átívelően. Az ünnepi hangulat a teljes szezont áthatja. Népszerű bérletes előadásainkon túl – a Müpában, a Vigadóban és a Zeneakadémián –, folytatjuk tavaly debütáló kamarazenei sorozatunkat az Óbudai Társaskörben, ahol ismert színművészek közreműködésével nyerhetünk betekintést a „klasszikus zenei kulisszák” mögé. Programjainkon 2024/25-ben is olyan világhírű művészek várják a nagyérdeműt, mint Baráti Kristóf, Berecz Mihály, Fodor Bernadett, Kelemen Barnabás, Kolonits Klára, Megyesi Schwartz Lúcia, Schöck Atala, Somos Csaba, Szutrély Katalin, Váradi Zita.

Várunk szeretettel minden zenerajongót, ünnepeljük együtt az „Istvánosok” 70. évét.

A jubileumi hangversenyen **Novák Irén**, a Kulturális és Innovációs Minisztérium művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkára méltatta a hetvenéves Szent István Filharmonikusokat³

Novák Irén

Novák Irén hangsúlyozta: Kodály Zoltán nyomán a „teljességre való törekvést” kívánja megvalósítani napról napra az 1954-ben, még az I. István Gimnáziumban az I. István Gimnázium Zenekara néven létrejött zenekar, a Szent István Filharmonikusok.

Felidézte, hogy az együttes megalakulása óta fő céljának tekinti a tehetséggondozást, a művészettel és a művészetre való nevelést, így nem véletlen, hogy minden időszakban nemzetközi híré karmesterek, művészek álltak a zenekar mellé.

Novák Irén hangsúlyozta: Kodály Zoltán nyomán a „teljességre való törekvést” kívánja megvalósítani napról napra az 1954-ben, még az I. István Gimnáziumban az I. István Gimnázium Zenekara néven létrejött zenekar, a Szent István Filharmonikusok.

Felidézte, hogy az együttes megalakulása óta fő céljának tekinti a tehetséggondozást, a művészettel és a művészetre való nevelést, így nem véletlen, hogy minden időszakban nemzetközi híré karmesterek, művészek álltak a zenekar mellé.

---

³ <https://kormany.hu/hirek/novak-iren-nemzetepito-munkat-vegez-aki-reszt-vesz-a-fiatalok-muveszeti-neveleseben>

„A szakmai tudáson kívül a fiatalok életre szóló motivációt is kaptak egy-egy olyan személyiségtől, akit korábban csak a közönség soraiból láthattak” – húzta alá.

Novák Irén kiemelte, hogy a Szent István Filharmonikusok még a rendkívül gazdag magyar komolyzenei kínálatban is különlegesnek számít, hiszen olyan magas színvonalú ifjúsági programmal rendelkezik, amely az egész nemzet számára tartós, és pótolhatatlan értéket képvisel.

„Az egész magyar kulturális élet, és minden zenét szerető hálás lehet azért a tevékenységért, azért a munkáért, amit a zene megszerettetése, a zenei ismeretek átadása terén végez az együttes” – fűzte hozzá a helyettes államtitkár.

A Jubileumi koncert ünnepi tortája

amelynek felszeletelését Záborszky Kálmán vállalta

II.

A 70 ÉVES SZENT ISTVÁN FILHARMONIKUSOK ÉS A SZENT ISTVÁN ZENEI MŰHELY (2.) ÜNNEPI HANGVERSENYE 2024. X. 13-ÁN A BUDAPEST KONGRESSZUSI KÖZPONTBAN⁴

Szent István Filharmonikusok

Dohnányi: Magyar ünnepi nyitány Op.31 (1923)

Vezényel: Záborszky Kálmán

Tücsök és a Kabóca egyesített zenekara

Zempléni László: Régi magyar táncok

I. Allegretto

Allegro

Allegro ma poco sostenuto, Allegro, Allegro molto

Vezényel: Zsíros Levente

Szent István Szakgimnázium Nőikara

Johannes Brahms: Vier Gesänge op.17 (énekek nőikarra, 2 kürtre és hárfára)

Es tönt ein voller Harfenklang

Gesang aus Fingal

Vezényel: Soltész Éva

Szent István Szakgimnázium Vegyeskara és a Szent István Filharmonikusok Vonóskara

Dietrich Buxtehude: Das neugeborne Kindelein – Weihnachtskantate

Orgona: Kaposi Brúnó

Vezényel: Safarek Krisztián

Fafúvós Együttes

Tielman Susato: Táncok a Danserye című táncoskötetből:

La morisque (Mór tánc)

Pavane (Si par souffrir... – Ha szenvedéssel le lehet győzni a sorsot...)

Bergerette sans roch (Egyszerű pásztortánc)

Henry Purcell: Rondeau az Abdelazer (magyarul: A mór bosszúja) című színdarabból

Vezényel: Földesi András

Pizzicato Gitárzenekar

Georges Bizet: Carmen szvit: Aragonaise, Habanera, Torreador

Vezetők: Solymári Tímea és Balog Péter

---

⁴ A Szent István Filharmonikusok 2024/25. évadját tartalmazó műsorfüzet szövege.

Hanghullámok Kamarakórus

Daróci Bárdos Tamás: Boros nóta

Tavaszi körtánc

Zongorán kísér: Deák László

Karnagy: Szabados Judit

Ormányos Falka Fagottzenekar

Haydn-G. Marek Katalin: Szent Antal korál-részlet

Jan-Jokke Harms: Habanera au chocolat

Helga Warner-Buhlmann: Waltzer in Paris

Földesi András: Ormányos tangó

Zenei munkatársak: Kovács Anikó, Földesi András

Vezényel: G. Marek Katalin

Zeneiskolai Fúvószenekar

Jacob de Haan: Ammerland

Carl Teike: Üdvözlét induló

Vezényel: Földesi András és Tesch Ferenc

SZÜNET

Ütőegyüttes

One Note Samba

Bergendy-együttes: Fázom

El Porompompero

Vezényel: Mericske Zoltán

Szent István Király Szakgimnázium Fúvószenekara

Erkel: Hunyadi László – nyitány

Vezényel: Makovecz Pál

Jubileumi Zenekar

Liszt Ferenc: I. Mefisztó keringő (Tánc a falusi kocsmában)

Vezényel: Juhász Bence

Szent István Király Zeneiskola Szimfonikus Zenekara – Nemzeti

Ifjúsági Zenekar, Szakgimnázium Vonószenekara

Brahms: Akadémiai ünnepi nyitány

Vezényel: Horváth Gábor

A Johann Sebastian Bachra is nagy hatást gyakorló orgonista-zeneszerző, Dietrich Buxtehude a gyermek Jézus születését ünneplő újévi kantátájában már elszakad a korabeli gyakorlatban használt himnuszról, szabad kompozíciójának plasztikus szövegfestése emeli ki művei közül. A jubileum fényét emeli Dohnányi Ernő 1923-ban Pest, Buda és Óbuda egyesítésének ötvenedik évfordulójára komponált Ünnepi Nyitánya, amely igazi mestermű, tökéletesen ötvözi a Himnusz, Szózat és Dohnányi Magyar Hiszekegy szövegére komponált zenéjét, és nagyszerűen rezonál a koncert zárószámára, Brahms ötvenes éveiben komponált, gondtalan fiatalságát idéző, egyszerű diákdalból kibomló lendületes Akadémiai Ünnepi nyitányára. A szerelemről és elmúlásról énekel Brahms különleges kísérettel, kürttel és hárfával kísért nőikara, az op. 17. Vier Gesänge, az első tétel reménytelen hangja a negyedik tételben szomorú, daktilus lüktetésű gyászénekké válik. Liszt ezzel egyidőben komponált Mefisztó-keringője a Két epizód Lenau Faustjából, folyamatos variációival és kromatikus dallamaival a féktelen szenvedélyt jeleníti meg. Míg a zenekari műsorszámok között a fúvós, ütős, és gitáregyüttes távoli korok és kultúrák zenéivel készülnek: Susato reneszánsz táncaitól a tangóig, az Ibériai-félszigettől egészen Amerikáig kalauzolnak bennünket.

III.

MAKOVECZ PÁL: „A ZENEKAR ÉS AZ ISKOLA KÖZÖS GYÖKEREKBŐL SZÁRMAZIK”⁵

Makovecz Pál harsonaművész-tanár, a Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium és AMI igazgatója

---

⁵ Az interjú forrása: papageno.hu (2024.X.3.)

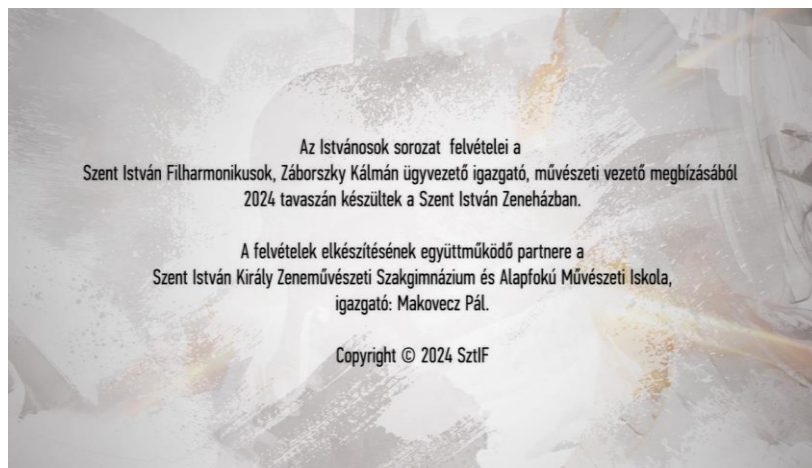
Világhírű zeneművészek és a jövő muzsikus sztárjai, nagy hatású zenetanárok és más szakmában sikeressé vált, ám a muzsikálástól, az „Istvántól” soha el nem szakadó egykori növendékek – ők az Istvánosok. 45 portré, amelyben a közös pont a 2024-ben 70 éves Szent István Filharmonikusok.

„Az ‘istvánosság’ titka, azt hiszem, az lehet, hogy a Józsi bácsi azt tanította meg nekünk, hogy ha az ember az egyéni érdekét aláveti a közösség érdekének, és ha az emberek összeadják az erejüket, akkor ez az erő nem összeadódik, hanem hatványozódik.

Azt hiszem, hogy ez egyébként az élet minden területén igaz, de ő ezt rendkívül hitelesen és szavak nélkül tudta képviselni felénk. Egy olyan közösség kovácsolódott itt, ami – mondok egy példát – nemrég töltöttem be a hatvanat, és amikor a születésnapomat ünnepeltük, csupa olyan ember volt ott, akit itt ismertem meg.

(...)

„Nehéz a jövőt megjósolni, de van egy jövőképünk Kálmánnal együtt. Nem tudom, hogy ebben a tíz évben ebben mennyi lesz már a mi szerepünk, vagy hogy tíz év múlva még egyáltalán én ülök-e itt, ha egy ilyen riport készül. De szeretnénk ezt a töretlen fejlődést folytatni. Az lenne jó, ha jönnének azok a fiatalok, akik ezt a lendületet, meg ezt az elhivatottságot továbbvinnék, amit én a Kálmántól meg az édesapjától megkaptam, és tovább tudnák formálni azt a jövőképet, ami nekünk most megvan. A mi jövőképünk lehet évtizedes, de ezt már nem mi fogjuk végigcsinálni.”

Istvánosok 2. - Makovecz Pál: „A zenekar és az iskola közös gyökerekből származik”

(5:55)

Riporter: Zsoldos Dávid

Istvánosok 1. - Balog Benedek: "Nagyon összetartó közösség várt engem." (3:28)

Riporter: Szatmári Róbert

**IV.
IFJÚSÁGNEVELÉS MUZSIKÁVAL
Hetvenéves a Szent István Filharmonikusok zenekar**

Záborszky Kálmán

Hetvenéves jubileumát ünneplte a Szent István Filharmonikusok 2024. október 13-án, vasárnap a Budapest Kongresszusi Központban. [Záborszky Kálmán](#) Kossuth-díjas karmesterrel, az MMA rendes tagjával, a Szent István Filharmonikusok ügyvezető igazgatójával és művészeti vezetőjével Bényei Adrienn beszélgetett az eltelt évtizedekről, a zenekar életének fontos állomásairól és tehetséggondozó programjukról is. Alábbiakban a Magyar Nemzetben megjelent interjú szerkesztett változatát közöljük.

– *Hetven év telt el, amióta édesapja, Záborszky József, az akkori I. István Gimnázium zenepedagógusa és 16 diák életre keltette a zenekart. Hogy született meg a Szent István Filharmonikusok zenekar szellemisége?*

– Édesapám határozott célokat tűzött ki az akkori fiatalok elé, és ezzel következetes munkafolyamat vette kezdetét. A nagy zenei alkotók, a világhírű vendégművészek és az énekes szólisták nagy hatással voltak és vannak a zenekarra, a velük való együttműködés lendületet és inspirációt adott akkor és most is. Fontos megemlítenem az édesapám által szervezett tihanyi nyári zenei táborokat, amelyek során rendkívül összetartó közösség alakult ki, ennek eredményeképp egyre többen köteleződtek el a zenei pálya mellett. Így történhetett meg, hogy a zenekar megalakulása után két évvel már nyolcvan főre növekedett a létszám, 1958-tól pedig éves bérletsorozattal várták a közönséget a Zeneakadémián. A bevételt hangszerekre és felszerelésekre költötték.

– *Hogy alakultak az első évek?*

– Egy zenekar létrejöttéhez rengeteg pénzre van szükség. Itt azonban a közös zenélés szándékán kívül semmi más nem állt rendelkezésre. A kottaállványok Feri bácsi, a technikatanár műhelyében készültek a diákok munkájával, a kottákat pedig édesapám írta, szólamonként egyet – természetesen kézzel, amit a fiatalok szintén kézzel másoltak le, és a gyerekek a saját hangszerükön játszottak. Az akkor még csak vonósokból álló muzsikuscsoport fellépésével indult útjára a zenekar 1954. november 7-én – akkor még I. István Gimnázium Zenekara néven –, majd a magas színvonalú produkcióknak köszönhetően egyre meghatározóbbá váltak a hazai hangversenyélet palettáján. A karmesteróriás, Ferencsik János is felfigyelt az együttesre, és 1965-től vendégkarmesterként kapcsolódott be a zenekar életébe. 1968-ban megváltozott a fővárosi zeneiskolák szervezeti formája, kerületi állami zeneiskolákat hoztak létre. A Fővárosi XIV. Kerületi Állami Zeneiskola igazgatói posztjára édesapámat nevezték ki. Megalakította a kicsiknek a Tücsökzenekart, a nagyoknak a szimfonikus zenekart. Megalakult a fúvószenekar és a fuvolazenekar két cimbalommal és két hárfával kiegészülve. Így indult el a zeneiskola.

– *Milyen további állomások voltak a Szent István Filharmonikusok életében?*

– A zeneiskola mellett 1990-ben megalakult a konzervatórium is, folytonosságot biztosítva a zenei képzésben. 1991-től 25 éven át a Zeneművészeti Szakközépiskola igazgatója voltam. 1992-ben Antall József kormánya a Columbus utcai épületet Zugló önkormányzatának adta a megkötéssel, hogy a zeneiskola, szakiskola és azon belül az itt működő együttesek részére bocsátja. Jelenleg tizenhat zenekar működik a Szent István Zenei Műhely keretein belül különböző korosztályban és hangszercsoportokkal. 1992-ben a Zuglóban működő általános és középiskolai kórusokból létrehoztam egy

összevont, monumentális kórust. Az összevont kórus egészen 2014-ig működhetett, utána az önkormányzat megvonta tőlünk a támogatást. 1997-ben indult útjára a Szent István Filharmonikusok és a Magyar Művészeti Akadémia közös rendezésű Pastorale családi előadássorozata. 2006-ban váltunk hivatásos együttesé. A zenekar értékteremtő és ifjúságnevelő munkájának elismeréseként 2000-ben Magyar Örökség-díjat kapott, valamint 2011-től 2019-ig a Nemzeti Ifjúsági Zenekar cím kitüntetésre volt. 2011 őszén indult Felfedezőúton sorozatunk zuglói fiataloknak a Szent István Zeneházban. A sorozat állandó szerkesztő-műsorvezetője és arculatának kialakítója: [Solymosi Tari Emőke](#) Széchenyi-díjas zenetörténész. 2020 decemberétől a Szent István Filharmonikusok a Filharmónia Magyarország Nonprofit Kft. tulajdonába került, ezzel megszerezte az együttes a gazdasági stabilitását, és annak lehetőségét, hogy végre csak és kizárólag valódi feladatára, a művészettel való nevelésre, a komolyzenére koncentrálhasson. Tavaly szeptemberben ismét mérföldkőhöz értünk, kormányzati támogatás tette lehetővé „hazaköltözésünket” a megújult Szent István Király Zeneművészeti Szakgimnázium és Alapfokú Művészeti Iskola Columbus utcai épületébe.

–Milyen emlékezetes ősbemutatóik voltak?

– A zenekar olyan nagyszabású feladatokra is bátran vállalkozott, mint Berlioz Te Deumának megszólaltatása. 1988-ban Bernstein Miséjét vittük színpadra. A mű rendkívüli művészi teljesítményt igényel: nagyzenekart, különböző kórusokat, rockegyüttest, operában és könnyűzenében is jártas szólistákat. Az ekkor 70. évében járó Bernstein nagy örömmel fogadta a legkedvesebb műve iránti figyelmet, és sok sikert kívánt a bemutatóhoz, amely óriási sikerrel zajlott a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon, 1988. július elsején. Az ősbemutatók sorozata a következő évben is folytatódott, de ezúttal egy magyar zeneszerző, Lajtha László Miséje (Op. 50 Mise a szorongattatás napjaiban) jelentette a kiemelkedő eseményt a Budapesti Tavaszi Fesztiválon. Majd egy újabb nagyszabású magyar mű bővítette az együttes repertoár-listáját: Ránki György Káin és Ábel című oratóriuma, ezt követte egy év múlva Ránki György utolsó művének, a Jézus panaszáinak magyarországi ősbemutatója. A közelmúltból is akad példa: [Dubrovay László](#) Faust, az elkárhozott című balettjét 2016-ban mutatta be a zenekar a Tavaszi Fesztiválon a Művészetek Palotájában a Pécsi Balett közreműködésével. Ezek a magyar vonatkozású előadások jelentős mértékben hozzájárultak az együttes hivatástudatának megerősítéséhez.

– *A világon egyedülálló módon fonódik össze egy köznevelési intézmény, a Szent István Szakgimnázium pedagógiai programja, a Szent István Zenei Műhely tehetséggondozó tevékenysége és a hivatásos szimfonikus zenekar, a Szent István Filharmonikusok mindennapi munkája. Hogy tudnak csatlakozni a fiatalok a zenekarhoz?*

– Hivatásos zenekar vagyunk, így csak próbajátékon keresztül lehet bejutni hozzánk. Mentorprogramunknak köszönhetően azonban a legtehetségesebb diákok lehetőséget kapnak a hivatásos együttes hangversenyein szólistaként vagy zenekari tagként közreműködni. Minden évben a Stephanus sorozatunk harmadik hangversenye a szakgimnázium fúvószenekarának koncertje. A szakgimnázium női- és férfikara is rendszerint fellép hangversenyeinken. Ilyen alkalom lesz 2024. november 30-án a Stephanus 2. hangversenyünk a Müpában, amelyen Giuseppe Verdi: Requiemjét adjuk elő neves közreműködők kíséretében.

Bényei Adrienn

Portréfotó: Emmer László

A teljes cikk elolvasható: [itt](#)

(Magyar Nemzet/MMA 2024.X.8.)

V.

EMLÉKLAPOK

Az egykori Első István Gimnázium, mai nevén a Szent István Gimnázium épülete
(Bp., XIV. Ajtósi Dürer sor 15-17.)

Az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara Záborszky József vezetésével próbál
(MTI Fotó: Molnár Edit (Budapest, 1973. február 5.))

Az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara Záborszky József vezetésével próbál
(MTI Fotó: Molnár Edit (Budapest, 1973. február 5.))

Az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara Záborszky József vezetésével próbál
(MTI Fotó: Molnár Edit (Budapest, 1973. február 5.))

Az I. ISTVÁN GIMNÁZIUM HANGVERSENYE⁶

Záborszky József legendás zenekarát és kórusát vezényli a Zeneakadémián (1986)

---

⁶ Muzsika 1968/6. szám

Az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara jóval felül áll a műkedvelő együttesek színvonalán: érdekes, üde színfoltja zenei életünknek. Az iskola jelenlegi és volt növendékeiből álló együttes *Záborszky József* tanár szakavatott, gondos vezetésével működik és népszerűségét, sőt elmondhatjuk: tekintélyét mi sem bizonyítja jobban, mint azoknak a rangos bel- és külföldi karmestereknek, valamint szólistáknak névsora, akik évek óta szívesen működnek együtt a zenekarral. Ez évben vegyeskarral is kibővült az együttes, és az összetételében és létszámában ilyen módon örvendetesen megnövekedett társulat Händel Sándor ünnepe című oratóriumának elsőrészét adta elő. A zeneakadémiai koncert jólesően bizonyította az együttes képességeit: fegyelmezett összjátékáról, kiegyenlített hangzásáról és a barokk zene előadási hagyományainak imponáló ismeretéről tett tanúságot. Két kiváló fiatal operaénekesünk, *Andor Éva* és *Dene József* szólista-vendégszereplése fémjelezte a szép előadást, de örömmel figyeltünk fel *Rozsos István* több mint sokat ígérő, képzett és nemes tenorhangjára. A *Holló Erzsébet* alt-szólama egészítette ki a szólóegyüttest, amely a zenekarral és énekkarral közösen vitte megérdemelt sikerre Händel művét.

AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM ZENEKARÁNAK HANGVERSENYE⁷ **(1971. nov. 22.)**

Az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara lassanként a fővároszenei életének integráns része lesz. A zenekar eddigi működése ezt lehetővé tette, s ma már ott tart az együttes, hogy egészen impozáns műsorúberletsorozatot hirdethetett meg. Ennek a sorozatnak elsőkoncertjét hallottuk 1971. november 22-én, nyugat-németországi vendégkarmester, *Kurt Brass* vezénylete alatt.

A zenekar, amelynek tagjai zömmel gimnazisták és konzervatoristák, kifejezetten professzionista nivójú. Hangzásképe világos, telt és igenárnyalt: meglátszik, hogy lelkes fiatalok muzsikálnak benne, akiknek számára a zenekari játék egyáltalán nem unt rutinmunka, hanem magasrendű szórakozás, sőt, lelki szükséglet. A vonóskar munkájáról globálisan csak a legjobbakat lehet mondani; a koncert műsorszámainak előadása során valamennyi fa- és rézfúvó-szólam is alaposan kitett magáért, akár a szóló-állások szép megszólaltatásával, akár a pontos összjátékban. Különös élvezetet okozott a fagott-szólam, valamint az ütőhangszerek – Hindemith művében alaposan nagyra nőtt – együttese.

---

⁷ Országos Filharmónia Műsorfüzet (1971)

A műsor Beethoven VI. (Pastorale) szimfóniájának előadásával kezdődött. Az itt-ott előadódó pontatlan belépések nem a zenekar „fegyelmezetlenségének”, hanem annak voltak tulajdoníthatók, hogy a karmesterintései nem voltak mindig teljesen egyértelműek. A scherzo-tétel és a „vihár-zene” interpretációja azonban kimagasló nivójú volt.

Banda Ede szólaltatta meg Hindemith 1940-ben írt Gordonkaversenyének magánszólamát, abszolút biztonsággal és virtuozitással. Kiemelkedően szép volt az elsőtétel közepén elhelyezkedő kadencia, valamint a sokféle érzelmi színezetű lassú, középső tétel egészének interpretációja. Hindemith versenyműve igen bonyolult játszani valókat ad a zenekarrészére is: az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara ezeket fölényes biztonsággal, kitűnő ritmikával oldotta meg.

A hangverseny fénypontja az utolsó műsorszám volt: Rossini „Hamupipóke-nyitánya”. Ezt az amúgy is mulatságos, áradó temperamentumú darabot olyan virtuóz fölényrel, olyan sziporkázó szellemességgel adták elő, hogy azt nem egy „öreg” zenekar is megirigyelhette volna. Vidáman, mosolyogva és nagy melegséggel a szívtájon távozhatott a koncert közönsége! A hangverseny műsoráról *Rácz György* szellemesen, nívósan és szakavatottan megfogalmazott ismertetései tájékoztatták a közönséget.

Barna István

AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM SZIMFONIKUS ZENEKARÁNAK HANGVERSENYE (1973. OKT. 15.)⁸

A Zeneművészeti Főiskola nagytermében rendezett középiskolai bérletsorozat elsőhangversenyén két zenekar működött közre: az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara és a Zürichi Ifjúsági Kamarazenekar. A koncertet az utóbbi együttes vezetője, *Brenton Langbein* vezényelte.

A Zürichi Ifjúsági Kamarazenekar – az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának vendégeként – már másodszor fordul meg hazánkban. Mostani látogatása alkalmával két vidéki hangversenyen is fellépett, nagy sikerrel. A Főiskola nagytermében a vendéglátó zenekarral közösen rendezett hangverseny elsőként műsorszámát, Gustav Theodore Holst Szvitjét és Mozart Sinfonia concertante-ját a svájci együttes játszotta. Az elsőmű vonószekarra készült, a másodikban pedig a vonósoknak a négy fúvós szólista mellett ugyancsak fontos

---

⁸ Országos Filharmónia Műsorfüzet (1973)

szerep jut, így a főváros közönségének alkalma volt ezt a kitűnően diszciplinált vonóegyüttest igen kedvező körülmények között ismét hallani. Jelentős értéke a vonóskarnak a könnyed, levegős és mégis színes zenekari hangzás, az agogika és dinamikai árnyalás széles skálája, a tempó és ritmus soha nem merev, hanem mindig szerves és elasztikus pontossága és fegyelmezettsége. Mindezeket a vonásokat a stílus tisztasága és a játék eleven és lelkes lendülete foglalja magasabb egységbe. Ilyen előadásban hangzott el Holst angol zeneszerző 1922-ben írt, barokkosan archaizáló és mégis egyéni hangú s nagy mesterségbeli tudással megszerkesztett, négytételű szvitje. S hasonlóképpen gondosan megmunkált s példásan egybefogott tolmácsolásban szólalt meg Mozart Sinfonia concertante-ja. Az utóbbi mű négy szólistája: *Marie-Lis Schupbach* (oboa), *Hans Felix Zimmermann* (klarinét), *Jakob Hefti* (kürt) és *Thomas Schibler* (fagott) szintén tagja a vendégegyüttesnek s mindegyik hasonlóképpen figyelemre méltó muzsikusa hangszerének. A Kamarazenekar két műsorszámával nagy sikert aratott s a közönség lelkes tapsait a Sinfonia concertante lassú tételének megisméltésével köszönte meg. A ráadásszámnak ez a megválasztása elsöpillanatra meglepetést keltett: ilyen célra általában az előadott mű valamelyik gyorstempójú része vagy tétele szokott alkalmasnak mutatkozni. Hamarosan azonban világossá vált a zenekar karnagyának intenciója: jól tudta, hogy szólistái szólamaikat még sikeresebben is el tudják játszani s ehhez kívánt a fiatal muzikusoknak lehetőséget biztosítani. A négy fafúvós mindenben igazolta az elképzelés helyességét s kitűnő játékaival valóban túlszárnyalta első produkcióját.

A hangverseny második felében az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának és a Zürichi Ifjúsági Kamarazenekarnak közös, létszámában impozáns együttese Franck d-mollban írt Szimfóniáját adta elő. Míg *Brenton Langbein* karnagyi munkájában addig a karmesteri kvalitások mellett a növendékeit szeretettel segítő és támogató pedagógusi erények is érezhetően szerepet játszottak, a szimfóniában mintha már csupán a dirigensi lendület és szenvedély irányította volna művészi tevékenységét. Erre természetesen az szolgáltathatta elsősorban a lehetőséget, hogy a két zenekart – a nyilvánvalóan szűkre szabott próbaidő ellenére – egységes és jól összehangolt együttesé kovácsolta. Így sikerült megteremtenie annak alapját, hogy a műről megformált pompás elképzelését a lehetőségek határain belül mindenben megvalósíthassa. Irányítását az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának és a Zürichi Ifjúsági Kamarazenekarnak tagjai mindvégig híven, odaadóan és lelkesen követték. Ennek eredményeképpen Franck szimfóniája meggyőző hitelességgel, gazdag színeinek sajátos árnyaltságával, dinamikájának igényesen megoldott változatosságával és lírikus részeiben érzelemmel, drámai részleteiben

feszültséggel telítetten hangzott el. A vendégkarnagy kiemelkedő teljesítménye mellett mindenben elismerés illeti mindkét zenekart is igen jelentős művészi produkciójáért. De talán még ennél is nagyobb dicséretet érdemelhetnek azért, mert – a műsor kitűnő ismertetője, *Fasang Árpád* szavai szerint – követendő példát szolgáltatott arra, hogy a „békés egymás mellett muzsikálás” nemcsak kívánatos, hanem sikeresen megvalósítható, szép és nemes vállalkozás.

Szekeres Kálmán

IFJÚSÁGI HANGVERSENYEKRŐL⁹

Hangversenyéletünk egyetlen koncertezőifjúsági zenekarának öt előadásos sorozatából az utolsó, március 12-i koncertet hallgattuk meg.

Az I. ISTVÁN GIMNÁZIUM ZENEKARÁNAK produkciójához két külföldi vendégművész társult: a frankfurti Helmut Steinbach karmester és a romániai Irina Dumitrescu zongoraművésznő személyében. A szokásos hangversenyfélidőknél hosszabbra tervezett műsor nem kis feladat elé állította a zenekart, főként az első rész két remekművének, Brahms-Haydn témára írt zenekari variációinak és Beethoven c-moll zongoraversenyének megszólaltatásában. A rövidebb egységekre tagolódó Brahms mű, valljuk be, minden látszat ellenére nehéz és igényes előadói feladat. Igazán megoldani talán nem is tudhatná az I. István zenekar lelkes fiatalsága, de a hallottaknál igényesebb produkcióra más alkalommal biztosan képes lenne. Elgondolkoztató, hogy mennyi technikai és zenei feladat maradt végezetlen egy ilyen előadás során! Arról nem is szólva, hogy éppen az együttes számára mennyivel hasznosabb lenne legalább egy-két tétel kiválasztása és igényes kidolgozása. Óriási távolság vezet az előírt hangok megszólaltatásától a brahmsi nyelvezet „rétegei” és költészete felé. Mennyiség helyett minőség, impozáns műsortervek helyett elmélyült kidolgozás biztosítaná a tehetséges együttes jövőbeli fejlődését. Hasonló gondolatokat keltett a Beethoven-versenymű zenekari részének tolmácsolása is. A briliáns technikájú Irina Dumitrescu szinte „belerobbant” a zongoraverseny első tételébe, mégis játékának fiatalos lendülete sem feledtette Beethoven stílusáról alkotott felfogásának egyoldalúságát és hiányosságait.

Egészségesen egészítette ki a műsort a második rész J. Strauss műsora. A zenekar szinte fellelegzett, amint maga mögött hagyta az előzmények bizonytalanságát. Végül a természetes muzsikálás örömeivel és sikerélményével fejezte be ezévi hangversenysorozatát.

Berlász Melinda

---

⁹ Muzsika 1973/5.

AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM SZIMFONIKUS ZENEKARA (1978. márc. 14.)¹⁰

Két versenymű és egy barokk oratórikus kompozíció hangzott el az I. István Gimnázium Zenekarának koncertjén. Vivaldi fagottversenyét *Vizsolyi Livia*, Saint-Saëns gordonkaversenyét *Banda Ede* tolmácsolásában hallhattuk. Az est karmestere *Helmuth Steinbach* volt. Az elsőműsor részben a szólistáké volt a főszerep, s a zenekar kísérőfunkciót töltött be. A fiatal fagottművész a barokk concertóban sikerrel mutatta be jó hangszeres felkészültségét, stílusos, érett produkciót nyújtott. *Banda Ede* a népszerű romantikus kompozíciót a tőle megszokott nagy rutinnal szólaltatta meg. Játékának melodikus gazdagságát kell elsősorban kiemelni, amely mindvégig uralkodott az egyetlen zenei folyamattá tömörített formavázú versenyműben, ugyanakkor a virtuóz elem viszonylag kevésbé érvényesült. A második műsor részben elhangzó *Te Deum* megzenésítés valódi ritkaságnak számított. Szerzője, *Marc-Antoine Charpentier* a francia barokk egyik kiválósága, *Lully* kortársa és egy ideig vetélytársa volt. Egyházzenei műveit napjainkban fedezi fel újra az előadóművészet. A hangversenyen felhangzó *Te Deum* négy nagyobb formaegységre tagolódik, amelyeken belül nem találhatjuk meg a későbarokk jellegzetes formarészeit: a recitativókat, áriákat és kórustételeket; kórusok és szólórészek szabad egymásutánban és kombinációban követik egymást. A szólórészeket is inkább együttesek – duettek, tercetek – alkotják, egy-egy szólista legfeljebb rövidebb arioso erejéig kap önálló szerepet. A hangverseny énekes közreműködői — *Zempléni Mária*, *Szőkefalvi-Nagy Katalin*, *Tihanyi Éva*, *Kenderessy Zoltán* és *Polgár László* tehát elsősorban kamaraénekesi oldalukról mutatkozhattak be, és ilyen minőségben valamennyien dicséretes teljesítményt nyújtottak. Mégis kiváltképp a három női közreműködőt kell megdicsérni néhány különösen szépen sikerült részletért. A gimnáziumi vegyeskarra nem kis feladat hárult, bár nem elsőízben szólaltatták meg a művet. Jó műismeretük komoly felkészültségről tanúskodott, amely jórészt a vezető karnagy, *Záborszky István* érdeme. A zenekar igen összetett feladatot kapott az est folyamán, amely már-már túlnőtt lehetőségeiken, erőbírásukon. A teljesítményük ugyan hullámzó volt, játékuk mégis megbízható gerince és támasztéka volt az együttes produkciónak. *Helmuth Steinbach* karmester végig biztosan kezében tartotta az együttest, a *Charpentier*-művet, amely karmesteri szempontból a legproblematisabb volt – összefogottan és hatásosan adta elő.

Homolya István

---

¹⁰Országos Filharmónia Műsorfüzet 1978/1. szám

AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM ZENEKARÁNAK HANGVERSENYE¹¹ (1979. nov. 14.)

Ünnepi hangulatban zajlott le a Zeneművészeti Főiskola nagytermében az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának második hangversenye. Talán a szép műsor — Dohnányi Első zongoraversenye, Bartók Concertója —; talán az illusztris vendégek — *Kórodi András* karnagy, *Váczi Károly* zongoraművész —; talán a jól végzett munkából fakadó bizakodás — az együttes hosszú heteken át megfeszítetten és lelkiismeretesen készült erre a koncertre —; talán mindhárom említett tényező együttese válthatta ki a szokásostól eltérő atmoszférát. Ez az ünnepi hangulat a pódiumról áradt szét a terembe s onnan vissza a pódiumra: az igaz muzsikálás öröme az előadókban így fonódhatott össze a közönségnek bizonyára sokáig emlékezetében megőrzött szép hangversenyélményével.

Dohnányi Első zongora koncertjének versenyszólamát Váczi Károly tolmácsolta. Játékában elsőként talán az interpretáció hiteles hűsége kelthetett figyelmet. Ez nem is lehetett másképpen, hiszen *Váczi Károly* is tagja a kiváló zongoraművészek hosszú sorának, akik Dohnányi mesteriskolájából kerültek a zeneéletbe. Sőt, ezt a sort éppen ő zárta le: 1943-ban szerzett művészdiplomáján utoljára szerepel a nagy pedagógus aláírása. De az Elsőzongoraversennyel is sajátos a kapcsolata az est előadójának: a műről 1944-ben — már a Sűrű bombázások idején — készült budapesti rádiófelvételen versenyszólamát ő játszotta, a zenekart pedig — utolsó hazai szerepléseként — maga a zeneszerző vezényelte. Amilyen szabatosan és férfias határozottsággal formálódott meg Váczi Károly zongorázásában a két szélső tétel választékosan bonyolult szerkezete, ugyanolyan szerves folyamatossággal bomlott ki a lassú tétel lírikus mondanivalójának minden meghitt és elmélyült vallomásossága. Ugyanakkor világosan mutatta meg, miképpen kelnek életre a bevezető rész vázlatos anyagából a tételek motívumai és témái, s mindezzel sikerült a nagyméretű kompozíció egységességét is pompásan érzékeltetnie. A közönség hálás lehetett *Váczi Károlynak*, de a *Kórodi András* irányításával alkalmazkodóan és színesen kísérő zenekarnak is, hogy ezt az oly, régen játszott versenyművet végighallgathatta, vonzó szépségeit megismerhette. Kiemelkedő eseménye volt a hangversenynek Bartók Concertójának megszólaltatása. Köztudott, hogy ez a mű mily roppant feladatot ró a mindenkori játékosokra. Ezekkel a nehézségekkel nagyban-egészében sikeresen, sőt igen számos helyen példásan birkóztak meg az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának fiatal muzsikusai. Nagy része lehetett ebben az előadást megelőző igen gondos és

---

¹¹ Országos Filharmónia Műsorfüzet 1979/2. szám

alapos próbamunkának, de legalább ilyen része volt ebben *Kórodi András* kiváló irányításának is. Neves karnagyunk mintha lélekben maga is közösséget vállalt volna a zenekar ifjú zenészeivel: vezénylése elejétől végéig elevennek, lendületesnek, lelkesnek, őszinte muzsikáló kedvtől fűtöttnek hatott. Sőt karmesteri gesztusai oly szemléletesen tolmácsolták a mű zenéjének minden emocionális fordulatát, hogy a szólamukat jól ismerő zenekari tagoknak talán már kottájukat sem kellett figyelni, hanem csupán kezét, amely mindent megrajzolt, mindent érzékeltetett.

Az elmondottakból következik, hogy a koncert az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarának egyik legsikerültebb hangversenye volt. De ezzel magyarázható a főiskola nagytermét megtöltő közönség lelkes ünneplése is, amelyben *Kórodi Andrást*, *Váczai Károlyt* s nem utolsó sorban az együttes fiatal muzikusait részesítette.

Szekeres Kálmán

VI.

HARMINCÉVES FENNÁLLÁSÁT ÜNNEPELTE AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM SZIMFONIKUS ZENEKARA A ZENEAKADÉMIÁN RENDEZETT HANGVERSENYÉN¹²

Az, hogy *Ferencsik János* neve több alkalommal is felhangzott az ünnepi szónokok ajkán, érthető és természetes, hiszen a zenekar életének legnagyobb eseményeit azok a hangversenyek jelentették, amelyeken ő állott a vezénylőemelvénnyel. Ennél jóval meglepőbb volt azonban a kölcsönösségténye, az, hogy az István-zenekarvezénylése a nagy karmester számára is örömet, kedves kötelességet jelentett. Erről maga vallott tíz évvel ezelőtt egy tokiói sajtóértekezleten, ahol a tiszteletére összegyűlt japán újságírók az iránt érdeklődtek, melyik magyar zenekarral dolgozik a legszívesebben. Általános meglepetést keltett – nem a japán, hanem a magyar jelenlevők körében – *Ferencsiknek* az a kijelentése, miszerint az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekarával! Indokolásul elmondotta, hogy a fiatal muzikusok odaadó figyelme, lelkesedése, az ő útmutatásait és óhajait nyomban megértő és azokat követni kész zenei Intelligenciája számára mindig megújulást, új ihlet forrását jelenti. „Még azt is megfigyelik. hová tettem a szemüvegemet és amikor a

---

¹² Magyar Nemzet 1984/230. szám

próbán keresem, szólnak, hogy a zsebemben van!” – tette hozzá meghatott emlékezéssel.

Az, hogy valakiből milyen szólista lesz – és hogy lesz-e egyáltalán –, tehetség, Szorgalom és szerencse együttes hatásainak kérdése. Az, hogy milyen zenekari muzsikus lesz, tehetség, szorgalom és nevelés kérdése. Ez utóbbit *Záborszky József*, a zenekar alapító karnagya adta és adja meg az együttese tagjainak: az ő fáradozása és hite segíti megteremteni a zenekar tagjainak azt az emberi, erkölcsi tartását, amely a jó muzsikus alapvető jellemzője. Nem véletlen, hogy — amint a kitüntetések osztása közben kiderült — annyi, az élet egyéb területén is kiváló taggal büszkélkedhetik a zenekar. Nem véletlen, hogy másirányú pályájukat becsülettel megjáró volt István-gimnazisták évek. sőt, évtizedek múltán is megmaradnak István-zenekari muzsikusoknak, még hozzá nem műkedvelő, hanem hivatásos színvonalon, magas művészi teljesítményt nyújtó muzsikusoknak.

Az ünnepi hangversenyen Strauss Halál és megdicsőülés, című szimfonikus költeményét, Weiner Szerenádját, valamint Kodály Hány János című dalművének szvit-összeállítását szólaltatta meg a zenekar *Záborszky József* vezényletével, *Takács Tamara* és *Berczelly István* szólistaközreműködésével.

Pándi Marianne

VII.

HARMINC ÉV EGY ZENEKAR ÉLÉN¹³

Záborszky József, Ferencsik János és Kovács Dénes

---

¹³ Parlando 1984/10.

Az igazgatói iroda falán fényképek sokasága váltakozik a bekeretezett plakátokkal. Mind a zenéről, a muzsikáról, a hangszerek bűvöletében élő fiatalokról tanúskodik. Persze, nem csak a fiatalok szerepelnek itt. Európai, sőt világhírű művészek néhányja áll az ifjú együttes élén, vagy beszélget a pillanatot megörökítő fotón azzal, aki nélkül nem lenne együttes, koncert, plakát, és a sok-sok emlék. „Hányadik együtt dolgozásunk is ez a koncert... Hálával és szeretettel *Ferencsik János*”

1977. febr. 21.

Igen, a képen *Ferencsik János* mosolyog *Záborszky József*re, arra a *Záborszky József*re, akinek életműve az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekara.

A zeneiskola igazgatója 1954 óta tanít az I. Istvánban. Abban az évben vezették be ismét az énekotatást a gimnáziumokban, s két héttel a tanítás megkezdése után *Záborszky tanár úr* már összeszedte a hangszereken játszó kis csapatát, és 16 tanulóval megalapította a gimnáziumzenekarát.

Három évtized egy ember életében is jelentős időszak, hát még egy zenekaréban! S főleg az, egy olyan együttesnél, amely nem érett, fix tagokból áll, hanem örökös a váltás, állandó a fluktuáció.

Bár az I. István Gimnázium Szimfonikus Zenekaránál ez nem egészen így van. *Záborszky József* igazgató karnagy kiváló pedagógiai munkásságát bizonyítja, hogy az érettségizett, s a gimnáziumot elhagyó muzsikus diákok még éveikig visszajárnak, s a tanárok is részt vesznek a zenekar életében.

Záborszky József nemcsak a folyamatos muzsikálásra szoktatta növendékeit. A zene szeretete nagyon sok egyéb tulajdonságot is kifejlesztett a diákokban. A közösségi szellem kialakulását, a jó ügyért való áldozatvállalást (hiszen a próbák sokasága miatt a szabad idő feláldozása az ára egy-egy hangversenynek), és a nemes, magasabb rendű szórakozás megismerését is *Záborszky József*nek köszönhetik az „Istvánosok”.

Mint ahogyan az ő kedves, szerény és megnyerő lényének, és nagy tudású karmesteri alapozó munkájának köszönhető, hogy *Ferencsik János* Kossuth-díjas kiváló művész 1964 óta rendszeresen vezényelte a zenekart. A két évtizedre szóló kapcsolat a következőképpen kezdődött: 1964-ben a salzburgi Mozarteumból egy eddig hazánkban ismeretlen Mozart-mű kottáját kapta meg a zenekar. A kis D-dúr szimfónia magyarországi ősbemutatójára a Zeneakadémián került sor. Erre a hangversenyre kérte fel *Záborszky József* *Ferencsik Jánost*, aki

ettől a koncerttől kezdve volt lelkes híve és segítő protektora az István zenekarnak.

S most ide kívánczok egy személyes élmény. Jómagam *Várnai Péterrel*, *Zelinka Tamással*, s a sajnálatosan korán elhunyt *Kollár Endrével* rendszeresen ismertettük a zenekar koncertjeit. Egy alkalommal — talán a 70-es évek közepén lehetett – a szünet elején Ferencsik Jánossal ketten ültünk a művészszozában, amikor bejött *Fischer Annie*. Odalépett Ferencsik Jánoshoz, s a kölcsönös örömteli köszöntés után *Fischer Annei* gratulált a koncert első részéhez. *Ferencsik* pedig körülbelül így válaszolt: „Nehogy azt hidd, hogy csak rajtam múlik a dolog. Nagyon szeretem ezeket a gyerekeket, öröm velük muzsikálni, s bármilyen elfoglalt is vagyok, arra mindig szakítok időt, hogy *Záborszky Jóska* zenekarával együtt dolgozzam!” *Fischer Annie* és *Ferencsik János* párbeszéde tovább folytatódott, s nekem a szívem vérzett, hogy nincs egy láthatatlan magnetofon nálam, amivel megörökíthettem volna zenei életünk két csodálatos egyéniségének beszélgetését a fiatal muzsikusok neveléséről, a zene hatalmáról, s arról, hogy mit jelent mindkettőjüknek az ifjúsággal való kontaktus. (Egyébként azért írok „láthatatlan” magnetofonról, mert köztudott, hogy *Fischer Anni* soha nem nyilatkozik sem tv-ben, sem rádióban, így azután ez a beszélgetés is elszállt a levegőben, de úgy éreztem, most itt van az ideje a felelevenítésnek.)

Mert valóban, ez a zenekar méltó az objektív, jó kritikára. Hogyan is építi fel *Záborszky József* együttesét? Mint minden alaposan felkészült pedagógus, ő is tudja, hogy ábécé nélkül nincs irodalom és költészet. Ezen az elven indulva, zeneiskolájában az egészen kezdőkből megalapította a „tücsök” zenekart, akik itt megállják helyüket, s jól folytatják tanulmányaikat azok bekerülnek az ún. „középső” zenekarba, s innen vezet az út a legkiválóbbak számára a híres szimfonikus „nagy” együttesbe. De működik a zeneiskolában fúvószenekar, fuvolazenekar, a tanári kar 25 tagú kamarazenekara, valamint a szakmunkás tanulókból alapított másik fúvós zenekar.

Pedagógiai elvei közé tartozik az is, hogy a koncertekre a legkiválóbb karmestereket, szólistákat hívja meg, hiszen így a diák muzsikusok számára a legmagasabb mércét állíthatja, s részesíti őket a legjobb partnerekkel történő együtt muzsikálás örömeiben. Hogy csak néhány nevet említsek ebből a hosszú sorból: *Kórodi András*, *Lukács Ervin*, *Kovács Dénes*, *Banda Ede*, *Lukács Pál*, *Szabó Csilla*... tulajdonképpen felsorolhatnám az elmúlt 30 év magyar élgárdáját. Persze, nemcsak a magyarokat. Mert húsz éve már, hogy *Záborszky*

József szervezésében és vezetésével a zenekar (s ma már az énekkar is) rendszeresen turnézik határainkon túl is. Ausztria, NDK, NSZK, Svájc, Finnország, Olaszország zenét szerető közönsége és vezető művészei jól ismerik, szeretik és tisztelik ezeket a fiatal magyar muzsikusokat, és örömmel vesznek minden lehetséges közös szereplést velük.

Záborszky József harminc éve áll a zenekar élén, s vezeti a zeneiskolát. Nemcsak az együttesnek van szüksége utánpótlásra, az igazgatókarnagy is kinevelte azokat a fiatalokat, akik majd, ha eljön az ideje, átveszik tőle a stafétabotot. A sok kiváló tanár között kettő van, akihez vérségi kapocs is fűzi, két fia, *István* és *Kálmán*. *István* a Zeneakadémián előbb *Friss Antal*nál, majd *Kórodi András*nál végzett, *Kálmán* a budapesti Zeneakadémia után két évig Bécsben tanult, s *André Navarrán*nál diplomázott. Ma már a Bartók Béla szakiskola cselló- és kamarazene tanára, és a XIV. kerületi zeneiskola középső zenekarát, valamint énekkarát vezeti. *Záborszky István* hat évet töltött Finnországban, s apja példája nyomán a Joensuu zeneiskolában megalapította a tölcsök, a középső és a nagy zenekart. Ennek a munkának köszönhetően a finn kulturális miniszter konzervatóriumi szintre emelte a zeneiskola zenekari szakát.

A fiúk tehát apjuk nyomdokába léptek. De hány fiatal mondhatja még el szerte az országban, hogy az „Istvánnak” köszönheti, hogy megszerette, aktívan művelte, és egy életre a muzsika barátja lett? Statisztikának nincs értelme. A magvető jó munkát végzett.

A zenekar fennállásának 30 éves jubileuma alkalmából a művelődési minisztertől a Szocialista Kultúráért kitüntetést kapta.

László Zsuzsa

VIII.

EMLÉKEIM A SZENT ISTVÁN GIMNÁZIUM JUBILEUMI ZENEKARÁVAL¹⁴

A Jubileumi Zenekarban játszanak azok a muzsikosok, akikkel annak idején együtt játszottam az István zenekarban, együtt táboroztunk hol a Balatonnál, hol Tihanyban. Ők azok, akikkel együtt ismerkedtem meg a legcsodálatosabb zeneművekkel Apa fantasztikus, egyedülálló izzó, temperamentumos, vagy lírai vezényletével. Életem során sok koncertet hallottam különböző nagy zenekarok előadásában is, de azt a fantasztikus élményt, amit mi kaptunk Édesapám keze alatt, senki másnál nem éltem át. A Jubileumi Zenekarban most is ugyanaz az odaadás él a zene iránt, mint Apa keze alatt. Amikor vezényelem a zenekart, akkor vagyok otthon.

Záborszky István¹⁵

---

¹⁴ A Szent István Gimnázium Jubileumi Szimfonikus Zenekar Záborszky József vezetésével a zenei műhely megalakulásának 40. évfordulójára jött létre az egykori tagok részvételével.

¹⁵ Záborszky István karmester a finnországi Joensuu-i Zeneakadémián tanított. Karmesteri és gordonkaművészi diplomáját a budapesti Zeneakadémián szerezte. 1960 és 1978 között az István-zenekar gordonka szólamában játszott, diplomás karmesterként pedig közel nyolcvan műsorát vezényelte a zenekarnak Európa szerte. Igazgatója volt a Szent István Konzervatóriumnak és több ízben vezényelte a Jubileumi Szimfonikus Zenekart is.

AZ I. ISTVÁN GIMNÁZIUM SZIMFONIKUS ZENEKARA IDEI ELSŐ BÉRLETI ESTJÉT ZÁBORSZKY ISTVÁN VEZÉNYELTE¹⁶

Merész, sőt valósággal vakmerő feladatot vállalt a karmester, amikor két olyan művet tűzött műsorára, amely nemcsak zenei szempontból felettebb igényes, de technikai követelményekben is az előadóművészet magasiskoláját jelenti: Beethoven Hegedűversenyét és Bartók Concertóját. És miután az Istvánzenekar még sohasem szerepelt egy bizonyos színvonalon alul, még sohasem okozott csalódást törzsközönségének, eleve biztosra vehettük, hogy a feladatot, amit az együttes és karnagya önmagának kitűzött, mintaszerűen meg is oldja.

Kérdezhetné valaki, ugyan mi nehézség rejlik egy bécsi klasszikus mester művének előadásában? Beethoven Hegedűversenyének zenekari kísérete pontosan ugyanazon oknál fogva problematikus, mint a hegedűszólam, amelyet kísér. Ebben a remekműben nincs töltőanyag, nincsenek pihentető közzenék, itt minden hang a lényeghez tartozik, minden hang megszólaltatása – korrekt megszólaltatása! – életkérdés. Jól tudja ezt a mindenkori szólista és különösen jól tudja a zenekar illusztris vendége, Kovács Dénes, aki ezzel a produkcióval pályája legnagyobb szerepléseinek számát gyarapította, kristálytisztá, fényes és erőteljes hegedűhangját érett művészettel állította a mű nemes és bensőséges, virtuóz és választékos megszólaltatásának szolgálatába. A zenekar tiszta és pontos kísérete mindvégig méltó keretet nyújtott a remek szólóhoz. Bartók Concertójának előadási nehézségeit a hangversenylátogatók nyilván jól ismerik, hiszen az elmúlt évtizedek során alkalmuk lehetett ezt a kései Bartók-művet a legkülönbözőbb színvonalú tolmácsolásokban hallani. Fiatal hangszeres művészeink legjobbjainak ebben a páratlan együttesében, zenei utánpótlásunk nélkülözhetetlen műhelyében professzionista felkészültséggel és hozzáértéssel láttak neki a Concerto előadásának. Hibátlan hangszerszóloik, példás összjátékuk, az öt tétel folyamatosan logikus összefoglalása hallatán csak azt óhajtottam: bár a kulturális fórum vendégei közül betévedtek volna néhányan erre az estére a Zeneakadémiába!

Pándi Marianne

---

¹⁶ Magyar Nemzet 1985. november 23.

TOKAJI NYÁR '78

1978. augusztus 14-én, 16-án, 18-án a Kossuth téren
este 7 órai kezdettel bemutatjuk

ERKEL FERENC:

BÁNK BÁN

c. 3 felvonásos operáját.

Karmester: **Záborszky József**

Rendező: **Zsurzs Éva**

Díszlettervező: **Horváth László**

Jelmeztervező: **Torday Hajnal**

Rendezőasszisztens: **Veszprémi András**

II. Endre, magyar király	SEBESTYÉN SÁNDOR
Gertrud királynő	TIHANYI ÉVA
Ottó, meráni herceg, Gertrud öccse	SZIGETI LÁSZLÓ
Bánk bán, Magyarország nagyura	VADAS KISS LÁSZLÓ
Melinda, Bánk felesége	TOKODI ILONA
Tiborc, paraszt	KATONA LAJOS
Petur bán, bihari főispán	BERCZELLY ISTVÁN
Biberach, kalandor lovag	DOMAHIDY LÁSZLÓ
Solom mester	KÖVESDI KÁROLY

Történik: Visegrádon és a Tisza partján a XIII. század elején,
II. Endre uralkodása alatt.

Táncokat tervezte és betanította: **Erdélyi Hajnal** és **Pethő László**

Karigazgató: **Záborszky István**

IX.

AZ ÖRÖKIFJÚ MESTER KÖSZÖNTÉSE¹⁷ Záborszky József 80 éves

1918. november 10-én született *Záborszky József* zeneszerző, karnagy, iskola- és zenekaralapító. Amikor ezt a hírt megtudtam, egyszerűen nem akartam elhinni. A zenei lexikonok azonban megerősítették a tényt. Miközben a magyar muzikus társadalom nevében tisztelettel köszöntöm a Mestert, egyúttal csodálatomnak is hangot adok: az ünnepelt ma is aktívan (legalább annyit, mint korábban!) dolgozik. Délelőttönként komponál (most éppen Együd-Winslow Anna szövegkönyve alapján a "Szent Erzsébet legendája" c. operát), délutánonként tanít az általa alapított Szent István Király Zeneiskolában, esténként pedig próbál a Zeneiskola szimfonikus zenekarával és ellátja a művészeti vezetői teendőket a 44 éve alapított Szent István Király Szimfonikus Zenekarnál és az egykori „Istvánosokból” 1994-ben alakult Szent István Gimnázium Jubileumi Szimfonikus Zenekarnál.

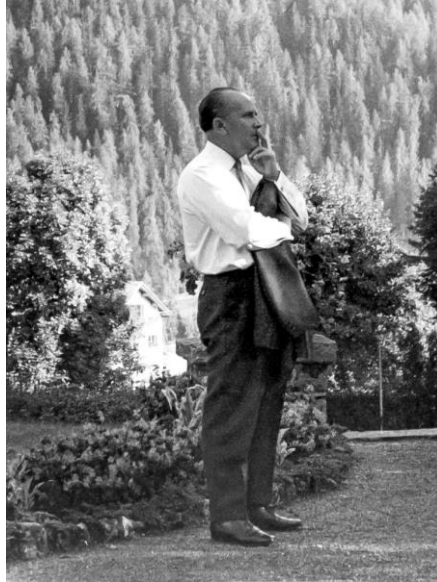
Záborszky József vezérelve, hogy aktív zenehallgatásra és muzsikálásra nevelje tanítványait. Ezért teremtett „zenekarcentrikus” zeneiskolát 1968-ban Zuglóban és szervezett oratóriumkórust a Szent István Gimnáziumban. Több száz azoknak a fiataloknak a száma, akik az egykoron általa vezetett pedagógiai és zenekari műhelyek hatására hivatásos zeneművészek lettek és tízezrekre tehető azoké, aki csak amatőr muzikusok vagy rendszeres koncertlátogatók, zenebarátok lettek.

---

¹⁷ ZeneSzó, 1998/ 8-9. szám

Záborszky József mindmáig – ha zenéről van szó – nagyon szigorú. E sorok írója is megmondhatja annak, hogy a több évtizedes együttműködés, barátság ellenére mindig úgy készül a Mesterrel való találkozásokra, szereplésekre, mint az a kisdíák, aki élete egyik legfontosabb vizsgája előtt áll. *Záborszky József* életét a munka, a rend, a zene iránti végtelen tisztelet és a környezete iránti kifogyhatatlan gondoskodás és szeretet jellemzi.

Záborszky József
(Záborszky Kálmán felvétele)

Záborszky József boldog ember, mert iskolájának megbecsülésén túl élvezi szűkebb családjának és ezen belül is fiainak (Istvánnak és Kálmánnak) ragaszkodását és együttműködését a közös életmű, a „Szent István Konzi” továbbépítésénél. Felesége, Borika néni még ma is ott van a koncerteken és izgul a „Papa” sikeréért. *Záborszky József* karmesteri munkájának talán az a legszebb fejezete, amikor saját alkotásait vezényli együtteseinek élén. Ilyen ünnepi alkalmakkor még a közönség is melegebben köszöni meg a Mester munkáját. Jól emlékszem például 1997 októberére, amikor a Zeneakadémiát zsúfolásig megtöltő közönség valóságos üdvözlésbe kezdett a Makovecz Imre tiszteletére született „Válaszút” c. kantáta bemutatása után, vagy a gyermekek megilletődött köszönetnyilvánításaira Budapesten és Gyöngyösön a számukra írt gyermekopera, a „Mátyás király juhásza” előadásain.

Záborszky József azért is boldog ember, mert a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán (Thomán Mária és Ország Tivadar voltak a professzorai) és a

budapesti Pedagógiai Főiskolán megálmodott terveinek maradéktalan megvalósulását egészségesen megélhette. Óráit, zenekari próbáit, hangversenyeit 1994 óta a Szent István Zeneházban, a Szent István Király Zeneiskola és Zeneművészeti Szakközépiskola nemzetközi színvonalú épületében tartja már. Itt lesz november 21-én köszöntése is. Félek, hogy a háromszintes épület szűknek bizonyul majd ezen az ünnepnapon.

Boldog születésnapot, kedves Tanár Úr, vagy ahogy legkedvesebb tanítványaid mindmáig hívnak: PISTA BÁCSI!

Zelinka Tamás

Záborszky József Tanár Úr emlékére (5:45)

Tihanyi Nostalgia, 1996. 09. 28. Zuglói Filharmónia

Kacsoh Pongrácz Dr.: János Vitéz / Szt. István Király Zeneiskola Zenekara / Záborszky József, (22:42)

Beethoven: Hegedűverseny - Szent István Király Jubileumi Zkr (1996) Záborszky József, Kovács Dénes (14:56)

Záborszky József karmester, Kovács Dénes hegedű
(Budapest, Columbus utca 11., Zuglói Filharmónia nagyterme Szent István Király Jubileumi Zenekar (1996. II.4.)

X.

AMATŐRBŐL „FÉLPROFI” ÉS ISMÉT EGY FELEJTHETETLEN HANGVERSENY A MŰVÉSZETEK (CSODÁK?) PALOTÁJÁBAN¹⁸

2006. február 3-án, sajtótájékoztatón kaptuk hírül, hogy „A Zuglói Önkormányzat döntése értelmében, 2006 januárjától a Szent István Király Szimfonikus Zenekar félhivatásos együttesként folytathatja munkáját, működtetője a Zuglói Filharmónia Kht.” Tehát a híres zenekar, az eddigi „amatőrből”, „félprofi” státuszba került. Rátonyi Gábor, a kerület polgármestere, méltatta az HÁZ munkáját, hiszen köztudott, hogy az a szellemiség, ami e falak között folyik, unikum országszerte, mert kicsi első osztályos gyermekek élete, zenei és emberi nevelése itt történik, egészen művésszé válásuk koráig. Büszke arra, – mondta a kerület első embere –, hogy Zuglóban prioritása van a zenei fejlődésnek. Tarthatatlan volt az a helyzet, hogy a magasan kvalifikált zenei szakemberek, amatőr státuszban működtek. Ezért Záborszky Kálmán igazgató úr kérése nyitott fülekre talált, s az önkormányzati testület egyhangúan hozta meg

---

¹⁸ZeneSzó, 2006 / 3. szám

döntését a félhivatásossá válás tekintetében. Záborszky igazgató úr elmondta, hogy mit jelent ez a Zuglói Szent István Zeneház életében.

A Zuglói Filharmónia Kht. feladata a zenekar, valamint állandó partnere, a Szent István Oratórumkórus működési feltételeinek biztosítása, hangversenyeinek szervezése, lebonyolítása. Ez a lépés immár, az ország felé is példa értékű, versenyhelyzetbe került az intézmény, világhírű karmestereket hívhatnak meg (bár erre eddig is volt példa, kiragadva: Vásáry Tamás, Kobajasi Ken-Ichiro, Jurij Szimonov stb.). A sajtótájékoztatóban így hangzik a feladatok megfogalmazása: „Határozott célunk, hogy a Szent István Király Szimfonikus Zenekar félhivatásos együttesként is megőrizze azt a szellemiséget, amely fél évszázada fiatalok ezreit ragadja magával: jó és értékes zene a lehető legmagasabb színvonalon; nagyon erős közösségi érzés; a közös célokért való önzetlen áldozatvállalás.”

A továbbiakban Solymosi Tari Emőke, zenetörténész ismertette az elkövetkezendő időszak programjait. Elmondta, hogy a Zeneház egyik fő koncepciója – Záborszky Kálmán igazgató úr ötlete alapján –, a jövő közönségét nevelni. Ennek érdekében törekednek a sokoldalú fejlesztésre. Egyedülállóan, csak itt működik ún. „hangkultúra szak”, Újházy László vezetésével. Itt a teljes, modern technikai felszerelés kezelését megtanulják a gyerekek, és gyakorolják az előadásokon. Nagyon fontosnak tartják, hogy bekapcsolják a társművészeteket is – tánc, báb, színjáték, film, hangszerbemutató–, hiszen nem mindegy, hogy sikerül-e megmozgatni a gyermekek jobb és bal agyféltekéjét egyaránt.

Hallhattunk az ún. nagykoncertekről, valamint az igen sikeres Pastorale 2006-ról is. Ennek kapcsán, február 18-19-én a 250 éve született Mozarta emlékeznek a „Hogyha tán a gróf uram vágyik a táncra...” címmel kerül bemutatásra a Figaró lakodalma rövidített változata, a Magyar Állami Operaház Opera Stúdiója, valamint Ménesi Gergely karmester közreműködésével. A március 19-i délutáni hangverseny lesz a 100. a Pastorale életében, és emlékezés Bartók 125. születési évfordulójára, a Muzsikás Együttes vendégszereplésével. „Vonó nélkül, vonóval” címmel ismerkedhetnek áprilisban a vendégek a lantfélékkel Kónya Istvánlantművész közreműködésével. Immár hagyományossá válik a májusi állatkerti koncert is, amellyel a családokkal való közös – zenehallgatással egybekötött – művelődés a cél, a Söndörgő Együttes fellépésével. Újdonság lesz az ún. teakoncert, amelyeket nyugdíjasok részére terveznek, természetesen nem zárva ki a fiatalokat sem. Itt az a cél, hogy a havi egyórás hangverseny után, kellemes beszélgetésben legyen részük a

látogatóknak, egy csésze finom tea mellett. A hangszerekkel való ismerkedés is állandóan napirenden marad.

És elérkeztünk a Nemzeti Hangversenyterembe, 2006. február 7-én, ahol az együttes a Magyar Szimfonikus Körkép sorozat keretében tartotta idei első koncertjét. Immár először, hivatásosként, de a legjobb magyar együttesek egyikeként. A műsor első részében Mendelssohn „Szentivánéji álom” (E-dúr) nyitánya hangzott el. Gondoljunk bele: a 17 éves zeneszerző, ezzel az újszerű hangszereléssel, saját vezényletével, belép a halhatatlanok sorába. Sikere világra szóló lett, versengtek érte a híres zenekarok. A Szent István Király Szimfonikus Zenekar finom lágy bevezető akkordjai, a magas hegedűszólamok tündérvilágát, táncát idéző játéka, a mese világába repítette a jelenlévőket. A finom fuvallatok és a harsány hangok az erdei hancúrozás hangulatát keltették bennünk. A következő műsorszám Brahms Hegedűversenye (D-dúr) volt, amely Joachim baráti és szakértői jó tanácsaival, sőt codájával kiegészítve és az ő előadásában, hamarabb hangzott el Budapesten, mint Bécsben. A 7-es koncert résztvevőinek abban a szerencsében volt része, hogy Liener György – a 25 éve Németországban élő – hegedűművész előadásában gyönyörködhetett, Brahms halhatatlan művében. A siker itt sem maradt el, mint az összes műnél, vastappsal jutalmazta a közönség mind a szólista mestert, mind pedig a zenekart, híres karmesterével, Záborszky Kálmánnal együtt. Liener György az ajándékba kapott hatalmas virágcsokrot, egy kedves gesztussal, a szólófuvolás művésznőnek adta tovább.

Záborszky Kálmán vezénnyel Brahms Violin Concerto / Liener György szólista (40:35)

2006 02 07 Budapest. Művészetek Palotája Zugló Filharmonia, Budapest

Csajkovszkij Rómeó és Júlia nyitányfantáziája következett, amit a zeneszerző két ízben dolgozott át (korábban operát akart írni Shakespeare drámájából), így e 20 perces remekműben, tömörítve érzékelhettük az ifjúság napfényét és holdvilágát, a szerelmet, de a vitát, a családok, ellenfelek örök gyűlölködését is, mindez hallatlanul finom pianókban és fortékban jelentkezett. A Nemzeti Hangversenyterem pianói leírhatatlanok, azt a tökéletességet csak érzéklni lehet. A műsor összeállítói remek architektúrással, záró műsorszámnak illesztették be Kodály Zoltán Kállai kettősét. Azt gondolom, bár a világon talán a legtöbbet játszott, legnépszerűbb Kodály-művet hallottuk, de nem sok ilyen hely adódik, ahol a 300 főnyi oratóriumkórus, a zenével együtt ilyen szinten, ilyen hangzásban szólalna meg. Az csak természetes, hogy a siker a fokozhatatlanságot érte el, a közönséget még az ismétléssel sem lehetett lecsillapítani. Érthető, hogy a karigazgatók: Antal Ágota, R. Órfalvy Katalin, Tőkés Tünde, szünni nem akaró tapsot kaptak. Záborszky Kálmán igazgató úr,

aki az egész estét végig vezényelte, minden megjelenésekor – már előre is –, a legmagasabb ünneplésben részesült. A Zuglói Filharmónia Kht., a Szent István Király Oratóriumkórossal együtt, kedves kötelességének tett eleget, amikor kiosztotta a Brenton Langbein-díjakat. A sajnos, korán elhunyt neves svájci muzsikussal sokat segített a Zuglói Zeneháznak. Emlékének adózik az intézmény, amikor minden év első hangversenyén kiosztja a nevével fémjelzett díjakat. Ennek értékét növeli, hogy a zenész-, énekestársak szavazzák meg, a szerintük legjobb muzsikussal, énekesnel és EMBERnek járó kitüntetéssel. Ennek megfelelően: Topor Gyula basszista, Nagy Judit szoprán II., Zarbók Zita brácsa szólamvezető, valamint Kovács Imrekürtös részesült e megtisztelő díjazásban. Az est színvonalához méltó volt - ahogy azt már megszoktuk - Zelinka Tamás műsorközlő tevékenysége, ami a legmagasabb szintű ismeretterjesztést is magába foglalta. Irodalmi igényű magyarázatai, a szakértő füleknek is örömmel szolgáltak. Gratulálunk és sok erőt kívánunk a gyönyörű feladatok, célok további megvalósításához is.

Dr. Gersanits Magdolna

XI.

60 éves a ZUGLÓI FILHARMÓNIA - dokumentumfilm (2014) (50:41)

A Zuglói Filharmónia 1954-ben **Záborszky József** vezetésével, István Zenekar néven alakult meg az akkori I. István Gimnáziumban.

A koncertfelvételeket és a dokumentumfilmet készítette: Zenei rendező: Járity István,
Könyves Klaudia

Vágó: Király Ferenc, Petrikó István
Operatőr: Farkas Csaba, Sibalin György
Szerkesztő-rendező: Petrovics Eszter

XII.

GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGNEVELÉS – EGYEDÜLÁLLÓ MÓDON¹⁹ ZÁBORSZKY KÁLMÁN TERVEKRŐL, TEHETSÉGGONDOZÁSRÓL ÉS AZ „ISTVÁNOS” KÖZÖSSÉGRŐL Réfi Zsuzsanna interjúja

Záborszky Kálmán

Számos változás történt ebben az esztendőben a Szent István Filharmonikusoknál. Változott az együttes felépítése, de szigorú költségvetési tervüknek köszönhetően meg tudják tartani meghirdetett programjaikat, s új helyszínekkel is felvették a kapcsolatot. Régi tervük ugyancsak megvalósult, nagyszerű ifjúsági sorozataikkal bemutatkozhattak más kerületekben is. Továbbra is nagy hangsúlyt fektetnek a közönségnevelésre, s ebben a szezonban szintén különleges koncertekkel várják a közönséget. A társulat vezetőjével, Záborszky Kálmánnal a Szent István különleges művészeti arculatáról, utánpótlásnevelésről, születésnapról és az „Istvános” közösségről is beszélgettünk

– Ettől az esztendőtől nemcsak vezető karmester és művészeti vezető, hanem az ügyvezetői feladatokat is ellátja. Mi mindennel bővültek így a teendői?

– Korábban a Szent István Filharmonikusok művészeti vezetője voltam, 2022. januárja óta ügyvezetője is vagyok az együttesnek. Fontos volt számomra, hogy a zenekar megőrizze profilját, különösen a gyermek- és ifjúsági műsorainak magas színvonalát, valamint az, hogy folyamatosan kezdeményezzük újabb fiatalok bevonását a programjainkba. Ügyvezetőként ugyanazokat a feladatokat látom el a művészeti irányítás területén, mint korábban, azonban az adminisztrációs feladataim természetesen megnöttek.

---

¹⁹ ZeneKar 2022/6. (Részlet)

– *Mi változott 2022 januárja óta az együttes életében?*

– A Szent István Filharmonikusok Nonprofit Kft-t is érintik a világban folyó változások – tekintettel az ukrán-országi háború okán előálló energia veszélyhelyzetre, valamint a kormány által elrendelt takarékosági intézkedésekre. Társaságunk a helyzetet komolyan véve átgondolta teljes műsorstruktúráját a 2022–23-as évadra, kidolgozott egy forgatókönyvet, amely mentén szigorú költségvetését tartva látja el feladatait. Igyekszünk kiadásainkat csökkenteni, bevételeinket növelni. Meghirdetett programjainkat megtartjuk, annak figyelembevételével, hogy egyes rendezvényhelyszínek bezárnak, így a koncertjeinknek új lehetőségeket kell keresnünk, továbbá a programjainkat is újragondoltuk. Műsorstruktúráinkban továbbra is kiemelt hangsúlyt kapnak gyermek- és ifjúsági programok. Zenészeink alkalmazkodnak a körülményekhez, legjobb tudásukkal, fegyelmezetten készülnek előadásainkra.

– *Akiknek viszont csökkent a létszáma...*

– Minden zenekar költségvetésében a munkabér a legjelentősebb fix kiadás. Amennyiben egy zenekar pénzügyileg is hatékonyan szeretne működni, költségvetését folyamatosan aktualizálnia kell, szem előtt tartva a külső gazdasági környezet – várhatóan kedvezőtlen – alakulását. Az együttesünk megfelel az előadó-művészeti törvény követelményének, azonban tavasszal átnéztük a zenekar szerkezetét, létszámadatait, és úgy döntöttünk, hogy a munkaerő-állományt racionalizálni kell. Így társulatunknál csoportos létszámleépítésre került sor, amelynek szükségességét igyekeztünk munkatársainkkal megértetni. Minden munkavállalóval korrekten elszámoltunk. Úgy gondolom, helyes döntést hoztunk, és a jelenlegi szoros költségvetésünk követelményéhez igazodva – még időben –, megtettük a lépéseket.

– *Hogyan látja együttesének szerepét a hazai zenei életben?*

– Úgy vélem, a Szent István Filharmonikusokat a többi kiváló zenekartól páratlan színvonalon szerkesztett családi, ifjúsági programjai különböztetik meg. Az együttes gyermek- és ifjúságnevelő munkája a hazai komolyzenei életben egyedülálló nemzeti értéket képvisel, kiemelendő a Felfedezőúton és a Pastorale sorozat.

2003-ban készült egy felmérés, amely szerint a fiatalok 3-4 százaléka fogyaszt magaskultúrát, klasszikus zenét. Mérheteretlenül elkeserített ez az eredmény, akkor kezdtem gondolkodni azon, hogyan lehetne a diákokat iskolaidőben, szervezeten hangversenyre invitálni.

Mindeközben már sikerrel ment kisgyermekes családoknak szóló sorozatunk Pastorale címmel. Ezek a hangversenyek számos gyakorlati tapasztalattal

gazdagítottak, hogyan lehet a mai fiatalokhoz fordulni, akik új igényekkel rendelkező közönségként a 21. század komplexitásának megfelelően képesek hangversenyélményt befogadni. 2011-ben indult

Felfedezőúton programsorozatunk Zuglóban. Elértük, hogy minden diák, aki Zugló valamelyik önkormányzati fenntartású iskolájában tanul, évente egyszer térítésmentesen vehessen részt kiemelkedő színvonalú hangversenyen. A koncerteket a Zenekar Columbus utcában lévő Nagyteremében tartottuk, ahová a diákok iskolaidőben tanáraik kíséretében, szervezeten érkeztek. Naponta 1000 fiatal részesült maradandó kulturális élményben, évente 18.000 zuglói diák! A Felfedezőúton sorozat célja, hogy minden évben – tavasszal és ősszel – új, valódi művészi értéket közvetítő, magas színvonalú, maradandó élményt nyújtó művészeti programot nyújtson az 5-től 10 éves, illetve a 10-től 18 éves gyerekeknek és diákoknak, életkori sajátosságaiknak megfelelően. Az előadásokat a gyerekek – szociokulturális háttérüktől függetlenül – iskolaidőben, szervezeten, térítésmentesen látogathatják. Az eddig megrendezett, több mint 300 előadás nézőszáma átlépte a 100.000 főt, akik kivétel nélkül óvodások és iskolások voltak, vagyis az 5-től 18 éves korosztály! Az utóbbi években számos produkcióból filmváltozat is készült. A sorozat középpontjában az élő zene áll, de az élményt a társművészetek is növelik, különösen fontos szerepet kap a tánc (együttműködésben a Magyar Táncművészeti Egyetemmel), az álló- és mozgóképes vetítés, valamint az igényes összekötő szöveg. Az egyedülálló sorozat szerkesztője és műsorvezetője dr. Solymosi Tari Emőke.

Régóta szerettük volna elérni, hogy a Felfedezőúton program átléphesse Zugló határát. Hatalmas eredmény, hogy 2022-ben a XV. kerület diákjai a Hubay Jenő Zeneiskolában, a XVI. kerület diákjai pedig az Erzsébetligeti Színházban vehettek részt térítésmentesen előadásainkon az Észak-Pesti Tankerületi Központ segítségével. Az új kerületek diákjai nagyon élvezték az előadásokat, közülük sokan most először találkoztak élőben szimfonikus zenekarral.

2023-ban ünnepeljünk egyik legnagyobb költőnk, Petőfi Sándor születésének 200. évfordulóját, s a tavasszal színre kerülő Felfedezőúton a költő alakját és művészetét szeretné közelebb vinni a XIV., XV. és XVI. kerületi ifjú közönségünkhöz. Nem titkolt célunk ugyanis, hogy programjainknak köszönhetően a Szent István Filharmonikusok mellett, a többi kiváló hazai zenekar is profitálhasson abból a közösségépítő, közönség-kinevelő, utánpótlást biztosító munkából, melyet hosszú évek óta végzünk.

XIII.

MEGÚJULT A ZUGLÓI ZENEHÁZ²⁰

Záborszky József úton a „rég”i” Zuglói Zeneháza
(2006.05.11.)

A zenekar számára hatalmas könnyebbség, hogy az idei évadot már a kibővített Szent István Zeneházaiban kezdhették meg. A Columbus utcai létesítmény eredetileg pártháznak épült 1962-ben, és a rendszerváltást követően, 1991-ben vált az „Istvános Műhely” otthonává. Az épületet 1994 januárjában kisebb átalakítást követően Boross Péter miniszterelnök adta át ünnepélyesen az iskolának, kifejezve, hogy tette szimbolikus jelentőséggel bír: az ingatlan egy pártok felett álló művészeti intézmény színtere lesz a továbbiakban.

Bár az épület megfelelő otthona volt a folyamatosan megújuló alma maternek és a közben hivatásossá váló szimfonikus zenekarnak, nyilvánvaló volt, hogy mérete és műszaki állapota hosszabb távon akadályozni fogja a töretlen fejlődést. Záborszky Kálmán és Makovecz Pál több mint egy évtizede vázolták fel a bővítés első koncepcióját. Hosszas szervezőmunkát követően egy 2017-ben született kormányhatározatnak köszönhetően kezdődött meg a tervezés. A Columbus utcai épület vagyongekezelője, a Közép-Pesti Tankerületi Központ Makovecz Imre tanítványait, **Csernyus Lőrinc** vezetőtervezőt és **Fülöp Tibor** építészt bízta meg a munka elkészítésével.

---

²⁰ Fidelio 2023. IX. 27.

Az átfogó újjáépítés részeként teljes energetikai felújítás, illetve akadálymentesítés mellett egy új szint tervei is elkészültek, amely magába foglal két további nagy próbatermet, könyvtárat, számos tantermet, valamint több mint egy tucat gyakorlófülkét, a próbatermek felett pedig egy tetőkeretet is.

Megújult a Szent István Zeneház – Makovecz Pál, Záborszky Kálmán, Solymosi-Tari Emőke,
Csernyus Lőrinc vezetőtervező
Fotó: SZTIF/Nagy Attila

XIV. LEGENDÁS FELVÉTELEK

Lajtha László: Mise (1989) (44:59)

István Gimnázium Szimfonikus Zenekara és Énekkara vezényel: Záborszky Kálmán Mátyás templom, 1989. november 6.

1993: Orff: Carmina Burana (1:03:15)

Orff, Carl: Carmina Burana Csonka Zsuzsanna ének Fülöp Attila ének Kovács Pál ének Szent István kir. or. kórus kórus Arany János Ált. Isk. kórus ELTE Radnóti M. kórus Hajós Alfréd Ált. Isk. kórus Hunyadi J. Zen. Ált. Isk. kórus József A. Ált. Isk. Kórusa kórus Kölcsey F. Ált. Isk. Kórusa kórus Liszt F. Zen. Ált. Isk. kórus Munkácsy M. Ált. Isk. kórus Teleki B. Gimnázium kórus vezényel: Záborszky Kálmán 1993. január 12. Nemzeti Sportcsarnok

Kálmán Záborszky in concert / Mahler: Sinfonie Nr. 1 mit Blumine (1:07:22)

Mahler 1 Mupa 2005 02 10 1 Művészetek Palotája Budapest 02 FEB 2005 Szent István Király Szimfonikus Zenekar GMD: Kálmán Záborszky

Zuglói Filharmónia - Mozart: d-moll zongoraverseny (7:19)

III. tétel: Rondo. Allegro assai zongorán közreműködik: Ayano Kobayashi vezényel: Kobayashi Ken-Ichiro

Zuglói Filharmónia - Beethoven: Egmont nyitány (8:39)

Vezényel: Záborszky Kálmán (2011)

Bizet: Az arles-i lány – II. szvit (17:32)

A Magyar Művészeti Akadémia 2015. június 7-én kulturális programmal egybekötött jótékonyági adománygyűjtést és gálaműsort szervezett a Pesti Vigadóba a nehéz helyzetben lévő kárpátaljai művészeti iskolákban tanuló diákok és családjaik megsegítésére. A Zuglói Filharmónia – Szent István Szimfonikus Zenekar hangversenye. Vezényel: Horváth Gábor.

Zarándy Ákos: Húsvét előtt - kantáta Babits Mihály költeményére - ősbemutató (18:13)

Mécs Károly – színművész Szegedi Csaba – bariton Liszt Ferenc Általános Iskola Gyermekkara – karigazgató: Kovács Katalin Szent István Király Oratóriumkórus – karigazgató: Záborszky Kálmán Zuglói Filharmónia Vezényel: Dénes-Worowski Marcell Hangmérnök: Mondok Márton Pesti Vigadó, 2020. január 11.

Zuglói Filharmónia Szent István Király Szimfonikus Zenekar koncertje (1:15:08)

Műsor: --- Glinka: Ruszlán és Ludmilla - nyitány --- Arutjunjan: Trombitaverseny közreműködik: Gregor Rogelja trombitaművész --- Beethoven : VI. F - dúr szimfónia Vezényel : Simon Perčić, a Nova Filharmónia (szlovén) karmestere

Szent István Filharmonikusok hangversenye - Online közvetítés (1:09:52)

Helyszín: Hangvilla, Veszprém Előadók: Szent István Filharmonikusok Tallós Álmos - hárfa vezényel: Medveczky Ádám Műsor: Debussy: Kis szvit Debussy: Két tánc --- Beethoven: 7. szimfónia
2021. I. 21

SZENT ISTVÁN FILHARMONIKUSOK (1:48:31)

Mozart: A színigazgató – Nyitány Britten: Villanások – dalciklus, op. 18 SZÜNET R. Strauss: Burleszk zongorára és zenekarra Hacsaturján: Masquerade – szvit Csövári Csilla (szoprán), Várjon Dénes (1 ZA ongora) Szent István Filharmonikusok Vezényel: Káli Gábor
2021. III.21.ZA

Szent István Filharmonikusok hangversenye (01:05:05)

Szent István Filharmonikusok műsora: Mozart: Figaro házassága - nyitány Mozart: B- dúr hegedűverseny K. 207 / közreműködik: Pusker Júlia Haydn: D-dúr " Óra" szimfónia No.101 Vezényel: Horváth Gábor
2021. II.21.

Nyitóhangverseny - Zongoraverseny 2021 - Live Stream (1:49:14)

Szent István Filharmonikusok Balázs János – zongora vezényel: Kovács János Műsor Liszt: A bölcsőtől a sírig Liszt: Magyar fantázia Liszt: Les préludes Liszt: Krisztus oratórium 1. rész no.5 Die heiligen drei Könige – Marsch / A három királyok (induló)
2021. IX. 12.

Szent István Filharmonikusok - TÉLI BÉRLET 3. VIGADÓ (57:14)

Vivaldi: d-moll kettősverseny Liszt: Angelus Corelli: D-dúr concerto grosso op.6 No.4 Beethoven: Esz-dúr szextett op.71 Közreműködnek a Szent István Filharmonikusok vonósai Szólisták: Gyermán Júlia - I. hegedű, Sima Balázs - II. hegedű, Puskás Bernadett - cselló Fúvósszextett: Horváth Péter, Szőke Márton - klarinét, Nagy Albert, Marót Boglárka - fagott, Furka Előd, Kun Gábor - kürt zenei rendező: Ménesi Gergely hangmérnök és stream: Mondok Márton hangtechnikus: Magócsi László, Majzik Dániel, Olajos Gergő operatőr: Kádár Tamás, Maros Gábor, Nagy Ernő HSC, Simor Géza

Szent István Filharmonikusok hangversenye (1:05:15)

Vivaldi: d-moll kettősverseny Liszt: Angelus Corelli: D-dúr concerto grosso op.6 No.4 Beethoven: Esz-dúr szextett op.71 Közreműködnek a Szent István Filharmonikusok vonósai Szólisták: Gyermán Júlia - I. hegedű, Sima Balázs - II. hegedű, Puskás Bernadett - cselló Fúvósszextett: Horváth Péter, Szőke Márton - klarinét, Nagy Albert, Marót Boglárka - fagott, Furka Előd, Kun Gábor - kürt zenei rendező: Ménesi Gergely hangmérnök és stream: Mondok Márton hangtechnikus: Magócsi László, Majzik Dániel, Olajos Gergő operatőr: Kádár Tamás, Maros Gábor, Nagy Ernő HSC, Simor Géza
2021 II.13, Vigadó

XV.

A 2023. október 28-i koncert (Müpa Bartók Béla Hangversenyterem) képei:

Záborszky Kálmán

A Szent István Filharmónia

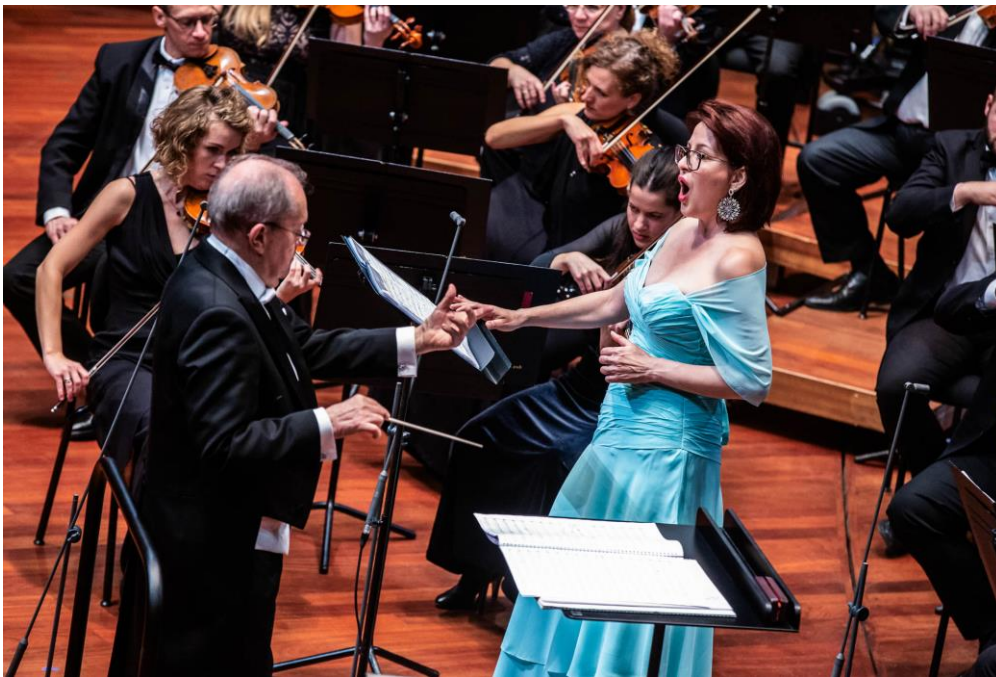

Szent István Oratóriumkórus

Záborszky Kálmán

Miksch Adrienn és Záborszky Kálmán

Fekete Attila és Záborszky Kálmán

Görög vendégművészek voltak Theodorakis Zorba c. művének szólistái

Záborszky Kálmán, Dubrovay László és Fekete Attila

Záborszky Kálmán és Dragony Tímea

XVI.

A SZENT ISTVÁN FILHARMÓNIKUSOK 2024/25. ÉVI BÉRLETEI KÖZÜL HÁROM:

☐	<u>Stephanus bérlet</u>
☐	<u>Gaudeamus bérlet</u>
☐	<u>Téli bérlet</u>